

ALLAH'IN HOŞLANMADIĞI HELÂL: BOŞANMA¹

Prof. Dr. Mehmet Zeki Aydın²

Son yıllarda ülkemizde boşanmaların arttığından bahsedilmektedir. Evet, bu doğrudur, boşanma oranları artmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'in verilerine göre, 2009 yılında 591 bin 742 çift yuva kurarken, 114 bin 162 çift boşanmayı tercih etti. 2008 yılında 641 bin 973 çift dünya evine girmiş, 99 bin 663 çift de boşanmıştı. Evlenme hızı 2009 yılında binde 8,23; boşanma hızı 2009 yılında binde 1,59 oldu. 2009 yılında boşanmaların en yüksek olduğu bölge binde 2,27 ile Ege Bölgesi olurken, Ege Bölgesi'ni binde 2,01 ile Batı Anadolu bölgesi izledi. Boşanma hızının en düşük olduğu bölgeler ise binde 0,58 ile Kuzeydoğu Anadolu oldu.³ Hemen belirtelim, son yıllarda artmış olmasına rağmen birçok ülkeye özellikle Batı ülkelerine göre, boşanma oranı ülkemizde oldukça düşüktür.

Evlilik mutlu olmak için yapılır ve mutlu olmak herkesin hakkıdır. Ancak aile hayatında her zaman mutluluğu yakalamak mümkün olmuyor. Evliliğin devam edemeyeceği anlaşılınca boşanma gündeme gelmektedir.

İslâm'a göre boşanma, Peygamber Efendimiz tarafından Allah'ın sevmediği helâl olarak belirtilmiştir. Çünkü evlilikte esas olan, ölünceye kadar devam etmesidir. Anadolu'da gelin olan kıza, "Duvakla gir, kefenle çık." denilmesinin altında bu ilke yatmaktadır. Aynı şekilde geleneğimizde, evlenen çiftlere, "Bir yastıkta kocasınlar." duası yapılır. Ancak diğer dinlerde olduğu gibi, dinimizde boşanma yasağı yoktur. Çünkü bazı durumlarda evliliğin devam etme imkânı kalmamakta ve ayrılık mecbur hâle gelmektedir.

İslâm dini çeşitli nedenlerden dolayı, boşanma hakkını erkeğe vermiştir. Ancak, karşılıklı anlaşma sonucunda erkek hanımına boşanma yetkisi verebilir. Boşanma, dinimizde bazı kurallara bağlanmıştır. Bu kurallarda dikkati çeken kadının mağdur edilmemesi esastır. Meselâ, erkek karısını âdetli iken boşayamaz. Âdeti bittikten sonra hiç cinsi ilişkide bulunmadığı temizlik süresinde boşayabilir. Yine dinimizde kadın ile erkek birbirine 3 bağ ile bağlandığından, boşanmanın üç defa ifade edilmesi gerekir. Birinci ve ikinci boşanmada kadın iddet (bekleme) süresine girer. Bu süre içerisinde, eğer çok önemli bir sebep yoksa bu süre bitiminde, yeni bir nikâha gerek kalmadan eşler bir araya gelebilir. Fakat üçüncü defa tekrarlandığında ise artık eşlerin bağları kopmuştur. Nikâhın ancak üç boşanmayla sona ermesinden, dinimizde boşanmanın kolay olmadığını, olmaması gerektiğini anlıyoruz.

¹ Bu yazı, "Allah'ın Hoşlanmadığı Helâl", **Somuncu Baba**, Malatya Şubat 2011, sayı:124, ss.42-45'de yayımlanmıştır.

² www.mehmetzekiaydin.com Email: mzekiaydin@mynet.com

³ <http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=997241&title=evlenen-sayisi-azaldi-bosanmalar-artti>

(06.01.2011) <http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=263487> (06.01.2011)

İslâm'da boşama, ilke olarak kocanın tek yanlı iradesiyle ve mahkeme kararına gerek olmaksızın gerçekleşir. Koca, bizzat boşayabileceği gibi, bir vekil aracılığı ile de boşayabilir. Bunun yanında, bazı boşanma sebepleri ortaya çıkınca, kadının da mahkemeye başvurarak boşanması mümkündür. İslâm âlimleri boşanma sebeplerini şöyle sıralamışlardır:

1. Hastalık veya özür: Evlilik öncesi veya daha sonra meydana gelen ve birlikte yaşamayı imkânsız veya zararlı hâle getiren özür veya hastalıklar yüzünden kadının boşanmak hakkı vardır.

2. Kocanın nafakayı sağlamaması: Kadının yeme-içme, giyim ve barınma masrafları kocasına aittir. Koca varlıklı olduğu hâlde, eşiyle ilgilenmez ve onu aç ve sefil bırakırsa, kadının önce kocasından nafaka almaya çalışması, bu mümkün olmazsa, boşanması hakkıdır. Koca fakir ise kadının onu yalnız bırakmayıp ayırlamaması vefâ gereğidir.

3. Kocanın evi terk etmesi veya kaybolması: Kocanın evi terk etmesi veya hayat ve ölümüne dair bir haber alınamaması durumunda dört yıl beklendikten sonra kadın boşanma isteyebilir. İslâm âlimleri, kocanın hapsedilmesi veya düşmana esir düşmesi durumunda boşanma konusunda değişik görüşler ileri sürmüşlerdir.

4. Şiddetli geçimsizlik ve kötü muamele.

5. Zinâ.

Türkiye'de, 3444 sayılı yasaya göre Türk Medeni Kanunu'nun kabul ettiği boşanma sebepleri; eşlerin boşanma konusunda anlaşmaları, evlilik birliğinin temelinden sarsılması, (zinâ, cana kast ve pek fenâ muâmele, cürüm ve haysiyetsizlik gibi) kusur, eylemli ayrılık ve elverişsizlik olarak sıralanmaktadır.

Günümüzde boşanmanın sebepleri oldukça çeşitlidir. Adliyelere yansıyan en önemli sebep "şiddetli geçimsizlik" bütün boşanmaların yaklaşık yüzde 95'ini oluşturmaktadır.

2009 resmi istatistiklerine göre, toplam 114.162 boşanmanın, 76'sı zinâ, 29'u cana kast ve pek fenâ muamele, 42'si cürüm ve haysiyetsizlik, 285'i terk, 38'i akıl hastalığı, 108.582'i geçimsizlik, 1.158 diğer ve 3.976'sı bilinmeyen sebeplerle gerçekleşmiştir.⁴

"Şiddetli geçimsizlik" olarak resmî kayıtlara geçen boşanmaların bazı sebepleri, Prof. Dr. Musa Tosun tarafından şöyle sıralanmaktadır:⁵

- Eşlerin evlilik beklentisinin gerçekleşmemesinden kaynaklanan mutsuzluk, uyumsuzluk ve çatışmalar.

⁴http://tuikrapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?demografidb2=&report=BOSRAPOR21.RDF&p_yil1=2009&p_di1=1&p_kod=1&desformat=html&ENVID=demografiEnv (06.01.2011)

⁵ <http://www.kalehaber.net/tefekkur.php?gun=11> (06.01.2011)

- Karı-koca arasındaki aile içi yetki paylaşımı ve rol kavgaları.
- Eşlerin aileleri arasındaki uyumsuzluk ve çekişmeler, her iki tarafın ailesinin çiftleri kendi tarafına çekme, diğer taraftan uzaklaştırma eğilimi.
- Kaynana, kayınpeder ve ya çiftlerle birlikte kalan diğer aile bireyleri.
- Eşler ve aileler arasındaki kültür ve inanç çatışmaları.
- Cinsî problemler.
- Ekonomik problemler.
- Araya giren ikinci bir erkek veya ikinci bir kadının varlığı ya da eşlerin birbirini aldatması.
- Eşlerden birinin uzun süren hastalığı, alkol veya uyuşturucu bağımlılığı.
- Eşlerden birinin uzun süreli mahkûmiyeti.

Boşanma sebepleriyle ilgili pek çok şey söylenebilir. Günümüzde pek çok şeyin değişmesiyle evlilik ve boşanmaya bakışımızda da değişmeler olmuştur. Bazen evliliklerin sona ermesinde çok basit nedenlerin olduğu ve daha sonra eşlerin pişman oldukları görülebilmektedir. Boşanma, insan hayatında hem eşler, hem de özellikle de çocuklar için büyük yaralar açan Allah'ın hoşuna gitmeyen ama izin verdiği bir helâldir. Bu nedenle eşler boşanma kararı verirken çok düşünmeli ama özellikle de istişare etmeli ve gerekirse uzman yardımı almalıdır. Boşanmadan önce yapılabilecek birçok şey vardır ve bu bir başka yazının konusudur.

Ben bütün kardeşlerime iki cihan mutluluğu dilerim.